

Dejan R. Popovic, dipl. inz.
Beograd, Stevana Sremca 18

REPUBLICKA AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE

Ljubica Marković

Slavica Stefanović

Beograd, Visnjiceva 8

V e z a :

http://www.ratel.rs/upload/documents/javne_rasprave/Javne%20konsultacije%20o%20nacrtu%20Pravilnika%20o%20izmenama%20i%20dopunama%20Pravilnika/Pravilnik%20o%20RiTT%20opremi-predlog%20od%2026%2004%202013%20-preciscen%20tekst.pdf

Postovane kolegice,

Iz prečišćenog teksta nacрта ovog pravilnika jasno se vidi da se ovaj pravilnik (clan 2) i dalje ne primenjuje na radio i televizijske prijemnike (ukljucujuci digitalne TV prijemnike, prim. D. P.) namenjene iskljucivo za prijem radio i televizijskih programa.

Stavise, prema clanu 7. stav 1. tacka1) i Prilogu 8. nacрта ovog pravilnika, u klasi 1 potklasa 07 - radio oprema koja radi kao prijemnik u frekvencijskom opsegu 9 kHz - 3000 GHz (ceo radio frekvencijski spektar!) - jeste RiTT oprema koja se, **bez ogranicenja** (podvukao D. P.), moze stavljati na trziste Republike Srbije i/ili upotrebu u skladu sa ovim pravilnikom. Neverovatno, ako se ima u vidu (naj)bitni(iji) zahtev za RiTT opremu (clan 4. stav 1. tacka 2) - elektromagnetska kompatibilnost, i to narocito imunost svih vrsta prijemnika i primopredajnika (videti clan 4. tacka 6. i Prilog 1 Pravilnika o elektromagnetskoj kompatibilnosti: <http://www.toc.vs.rs/Pravilnik-o-elektromagnetskoj-kompatibilnosti.pdf>).

Usput, u istoj klasi 1, "*bez ogranicenja*", nalazi se i nepoznata, samo brojem identifikovana potklasa 07 - radio oprema koja moze da radi samo "**pod kontrolom mreze**" (stavio pod navodnike i podvukao D. P.).

Posto u obrazlozenju uz nacrt ovog pravilnika kazete da je Prilog 8. usaglasen sa dokumentima, odnosno propisima EU, onda je to usaglasavanje trebalo dosledno i potpuno sprovesti, u skladu sa evropskim publikacijama o potklasama klase 1 ([Subclasses of Class 1 - July 2012](#)) i o potklasama klase 2 (http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/rtte/files/rtte-subclass2_en.pdf).

Bilo kako bilo nacrt ovog pravilnika je sada potpuno uskladjen sa "**direktivama novog pristupa**" (<http://www.iss.rs/standard/directive.php>).

Iskreno
Dejan Popovic

Beograd, 27. maj 2013.

P. S. - O direktivama "novog pristupa" videti ovde: <http://www.tehnik.mfp.gov.rs/tbt-i-evropski-okvir/evropsko-tehnicko-zakonodavstvo-bezbednost-proizvoda.html>

2013/5/8 Dejan Popovic <dejanrpopovic@gmail.com>

Dejan R. Popovic, dipl. inz.

Beograd, Stevana Sremca 18

REPUBLICKA AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE

Ljubica Marković

Slavica Stefanović

Beograd, Visnjiceva 8

Predmet: Misljenje o nacrtu Pravilnika o izmenama i dopunama Pravilnika o radio opremi i telekomunikacionoj terminalnoj opremi

V e z a : [Javne konsultacije o nacrtu Pravilnika o izmenama i dopunama Pravilnika o radio opremi i telekomunikacionoj terminalnoj opremi](#)

Postovane kolegice,

Nije normalno da se u periodu od tri godine (2011, 2012. i 2013) tri puta menja tekst ovog pravilnika:

http://www.ratel.rs/upload/documents/Regulativa/Pravilnici/Pravilnici_koje_donosi_MTID/Pravilnik%20RTTE,%20SGRS%2067-11.pdf

http://www.ratel.rs/upload/documents/Regulativa/Pravilnici/Pravilnici_koje_donosi_MTID/Pravilnik%20RTTE,%20SGRS%2011-12.pdf

http://www.ratel.rs/upload/documents/javne_rasprave/Javne%20konsultacije%20o%20nacrtu%20Pravilnika%20o%20izmenama%20i%20dopunama%20Pravilnika/Nacrt%20Pravilnika%20o%20izmenama%20i%20dopunama%20Pravilnika%20o%20radio%20opremi%20i%20telekomunikacionoj%20terminalnoj%20opremi.pdf

i to bez ikakvog obrazloženja, osim obrazloženja Ministarstva spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija datog u saopštenju / najavi "[Javne konsultacije o nacrtu Pravilnika o izmenama i dopunama Pravilnika o radio opremi i telekomunikacionoj terminalnoj opremi](#)" (<http://mtt.gov.rs/vesti/javne-konsultacije-o-nacrtu-pravilnika-o-izmenama-i-dopunama-strategije-ritt/?lang=lat>).

Nije jasno koji stav se menja u clanu 2. i sta se menja u tom stavu? Sta se desilo sa Prilogom 8? Da li ste imali u vidu moje misljenje dato u **Prilogu**? Mislim da je uz nacrt trebalo dati uporedni prikaz vazeceg pravilnika i najnovijeg pravilnika (sa izmenama i dopunama), da bi se lakse videlo sta se menja.

Zato nemam nameru da ponovo, po ko zna koji put, iznosim ista ili slicna misljenja po pitanju RiTT opreme. Ipak, ovom prilikom ukazujem na treci **bitan zahtev** iz clana 4. stav 2. ovog (vazeceg) pravilnika. Taj zahtev glasi:

"Radio oprema, pored zahteva iz stava 1. tac 1) i 2) ovog clana, mora da se projektuje i proizvodi na nacin koja omogucava efikasno koriscenje radio-frekvencijskog spektra, a radi izbegavanja stetnih smetnji."

Na koje bitne zahteve za efikasno koriscenje radio-frekvencijskog spektra se konkretno odnosi ova odredba koje nema u odgovarajucoj direktivi EU? Da li su to zahteve koji se odnose na *smetnje* iz clana 15. Pravilnika o radio-komunikacijama Medjunarodnog saveza za telekomunikacije (<http://life.itu.int/radioclub/rr/art15.htm>)?

I na kraju jedno vazno pitanje. Da li RATEL-ova i druge ovlascene laboratorije, u okviru proveravanja drugog bitnog zahteva (o EMC), vrse ispitivanja radio-opreme u pogledu na poremećaje, smetnje i imunost? Na to pitanje verovatno ce odgovoriti nadležno ministarstvo posle obavljenog inspeksijskog nadzora iz nove Glave V nacрта ovog pravilnika.

Iskreno,
Dejan Popovic

Beograd, 8. maj 2013.

P i l o g

[Pravilnik o radio opremi i telekomunikacionoj terminalnoj opremi](#) u clanu 7. propisuje klase RiTT opreme, a u Prilogu 8. daje Listu klasa i potklasa RiTT opreme. Prema stavu prvom ovog clana, klase RiTT opreme su:

- 1) RiTT oprema I Klase, koja predstavlja opremu koja se slobodno, bez ogranicenja, moze stavlјati na trziste Republike Srbije i/ili upotrebu.;
- 2) RiTT opremu II Klase, koja predstavlja opremu cije je stavlјanje na trziste i/ili upotrebu ograniceno u skladu sa zakonom kojim se uredjuju tehnicki zahtevi za proizvode i ocenјivanje usaglasenosti, zbog toga sto ta oprema stvara stetne smetnje, predstavlja opasnost po zdravlje ljudi ili onemogucava efikasnu upotrebu radio-frekvencijskog spektra.

U Prilogu 8. Pravilnika o RiTT opremi II Klasa opreme obuhvata svu RiTT opremu potklasa 2.0 do 2.13. Ta potklasa oprema II Klase, da ponovim i utvrdim, predstavlja opremu cije je stavlјanje na trziste i/ili upotrebu ograniceno u skladu sa pomenutim zakonom, ukljucujuci ocenјivanje usaglasenosti, zbog toga sto stvara stetne smetnje, predstavlja opasnost po zdravlje ljudi ili onemogucava efikasnu upotrebu radio-frekvencijskog spektra.

S druge strana, cini se da [Rešenje o imenovanju RATEL-a kao tela za ocenјivanje usaglašenosti RiTT opreme sa zahtevima iz Pravilnika o RiTT opremi](#), kao i [Zaključak o ispravci grešaka u rešenju o imenovanju RATEL-a](#), sadrzi, iz nepoznatih razloga, prosirenu listu II Klase opreme za usaglasavanje sa zahtevima iz Pravilnika o RiTT opremi. U toj prosirenoj listi u (pot)klasi radio-opreme (tacka 2) navode se, naprimer, i mobilne stanice koje rade u okviru GSM 900 i GSM 1800 mobilne mreze (tacka 2.1), kao i korisnicka oprema koja radi u okviru IMT - 2000 sistema trece generacije (2.2).

Medjutim, ovom prilikom nisam imao nameru da ukazujem na nesaglasnost resenja resornog Ministarstva sa Pravilnikom o RiTT opremi. Ovom prilikom zeleo sam da ukazem na potrebu da se u nacrtu *Pravilnika o načinu korišćenja radio-frekvencija po režimu opšteg ovlašćenja* barem pomenu mnogobrojne mobilne radio-stanice (mobilni radio-uredjaji, mobilna radio-oprema) koje rade ili se koriste u GSM 900, GSM 1800, IMT - 2000 i drugim javnim komunikacionim mrezama,

koje takodje koriste radio-frekvencije po rezimu opsteg ovlascenja (ako vec ne po rezimu pojedinačne dozvole za koriscenje radio-frekvencija, zbog toga sto mogu da stvaraju stetne smetnje, predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi ili onemogucavaju efikasnu upotrebu radio-frekvencijskog spektra, po clanu 7. stav 1. tacka 2. Pravilnika o RiTT opremi).

Iskreno,
Dejan Popovic

Beograd, 25. decembar 2012.